

ZGODNJA DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 4. vel. serpana 1871.

List 31.

Egiptovski Jožef.

Igra v petih dejanjih.

Spisal Radoslav.

(Dalje.)

Tretji prizor.

Nastopijo trije kupci z Jožefom. Sluga.

Kupec (priklonivši se).

Pozdravljen bodi, gospod spoštovani!
Po tvojem vkazu zdaj stoji pred tabo
Ta mladi suženj, rojen v Kanaani;
Spoznaj, da nismo govorili slabo,
Da sporočili čisto smo resnico
Po slugu tvojem; ménimo, da upi
Ti bodo spolnjeni nad tó dušico,
Zató naj milost tvoja ga odkupi.

Putifar.

Ak rês je vse, kar bilo je rečeno
Po slugu prej, bil ž njim bi zadovoljen,
Dobil prostóst bi bolj neomejeno,

(Jožefu).

Si li, mladič, služiti meni voljen?

Jožef (priklonivši se).

Ak tvoja volja je, gospod, resnično,
Me od nazočih kupcev prekupiti,
Zvestó bom služil, ravnal vse pravično,
Pokoren tebi, bo dolžnost mi biti.

Putifar.

Boš spolnil tó, kar zdaj si izgovoril,
Ne bo ti tréba toliko terpeti
Kot drugim sužnjem, sebi prav boš storil.

(Kupcem.)

Pa kaj li hočete vi zá-nj imeti?

Kupec.

Ne bomo ne, predrago ga cenili,
Odštél nam bodeš le navadno ceno,
Da se ne bomo ž njim zastonj trudili,
Zató izrečem li besedo eno:

Sto zlatov šteje in ti ga izročimo,
Ne boš kesal se za to pest denarja,
Da ž njim boš srečen, te zagotovimo,
Ker te bo zvesto ljubil, gospodarja.

Putifar.

Visoka céná rês je, al ker rabim
Mladenča tega, hočem ga imeti,
Da le ne dal bi se zmotiti slabim,
Da hotel pametno bi res živeti.

(Slugu.)

Prinesi, sluga, mošnjo iz predala,
Odštej kupcem zahtevane denarje!

(Odšteje)

Kupec (spravi denarje).

Za tvoj denár, gospod, ti bodi hvala,
Ostani zdrav in Bog naj te obvarje!

(Kupci odidejo.)

Putifar (Jožefu).

Čuj me toraj, človek mladi,
Kar povédal bom, zapomni,
In natančno vse dopolni,
Kar ti bodem zdaj naročil.
Glej, zdaj v moji si oblasti;
Vse s'trim láhko, kar čem s tabo,
Bodi priden in za rabo,
In marljiv pri vsakem delu.
Bodi tudi zvést, natančen;
Vari se mi goljušije,
Ker se kmalu vsa odkrije,
Da te čislati bom mogel.

Jožef.

Vse, karkoli mi velévaš,
Moj gospod, se bodem trudil
Dopolniti; nič zamudil
Ne bom nikdar po lenobi.

Putifar.

Kakor si govoril, stori,
In boš vstrégel moji želji.

(Slugu.)

Hej, ti sluga pridi, pelji
Zdaj mladenča tje na delo!

(Odideta.)

Putifar (zakliče).

Sluga, potlej pridi k meni!
(Pride kmalu.)

Čuj in pazi ná-nj ti vedno,
In njegovo delo sledno

Mi naznani; zdaj odidi!

(Odideta.)

Putifar (sam).

Upam, da se nisem vkánil
Nad mladenčem, al skusiti
Moram ga, da izročiti
Bodem mu nadzorstvo mogel.
Nisem nadjal ne se tega,
Da je takega značaja;
Nič mu teže tó ne daja

Pogovarjati se z mano,
Kar zastonj od družih sužnjev
Bilo bi pričakovati;
Zná po šegi se vklanjáti,
Vidim, da je bistre glave;
In nedolžno sramožljivo
Njega lica mi pričuje,
Da vse napéno mu je tuje,
In da ima dar modrosti.
Toraj, kó se bom zvestobe
Prav do dobrega prepričal,
Koj ga bodem poveličal
Nad vse druge v svoji hiši.

Četerti prizor.

Zagrinjalo se premeni. Noč je. Jožef nekoliko odločen od drugih sužnjev v révni lópi; vsi drugi spé, le on sám v kotu lópe čuje.

Jožef (za-se).

O, premenba grozovita!
Strah me reveža obhaja
Zdaj v tesnóbi tega kraja;
Vendar pa naj bo častita
Tvoja volja, Bog neskončni!
Ti po bratih iz prostósti
V tužni stan si me postavil;
Daj mi milost, da v radósti
Ti bom služil, Te poslavil
Tudi v revnem svojem stanu.

(Nekoliko obmolknivši nadaljuje.)

Oh, kaj vendar ljubi oče,
In kaj Benjamin brat dela?
Al po meni zdiha, joče.
Ali smert ga že je vzéla;
Bog odverni tó poslednje! —
Ljube zvezde vé v višavi,
Ki domá sem rad vas glédal,
Poprašajte, so li zdravi
Moji ljubi, al povédal
Kdo jim je, kje sadaj bivam? —
Oj, ve tičice, ki spíte,
Usmiljenje z menoj imejte,
Z naročilom odletite,
V Kanaani vé povejte,
Da jih Jožef serčno ljubi.
Popevajte po gorica,
Kjer vesél sem pasel čede,
Da topim se zdaj v solzicah,
Da mi moje lica blede
Že prihajajo od tuge.

(Briše si solze.)

O, življenja srečna doba,
Bodeš še se kdaj vernila,
Ali pa osode zloba
Bo na veke me ječila?
Tó, o Bog, je Tebi znano;
Ti si meni up edini,
O Jehova, stvarnik mili,
Rádost v solzni tej dolini
In tolažba v britki sili,
Služiti Ti čem vesélo!

(Dalje nasl.)

Kako in kaj je z brezverniki?

„Vsak dober in popolnoma dar pride od zgoraj, od Očeta luči“ (Jak. 1, 17.); koliko bolj to velja od daru sv. vere. Da nam ga je Bog dal iz zgolj usmiljenja, nam poterjuje Jezus sam, ki pravi (pri sv. Jan. 6, 29.): „To je delo Božje, da verujete v njega, ktereга je on poslal.“ Ravno v tem pomenu piše veliki apostelj Pavel Efežanom (2, 8): „Iz milosti ste bili oteti po veri, in to ne iz sebe; zakaj to je dar Božji.“ Sv. vera je tista nebeška zvezda, ki nas edina pripeljati more k Jezusu, našemu Odrešeniku in Zveličarju. Sv. vera je podlaga našega zveličanja tako, da ako to podlago zaveržemo, zaveržemo tudi zveličanje svoje; zakaj brez vere ni mogoče Bogu dopasti in toraj tudi ne zveličati se. Sv. vera je tisti prežlahтни biser, ki je vreden, da človek vse zanj dá, kar ima; da, če bi bilo treba, tudi svoje življenje, kakor ga je dalo na tisuče sv. mučencev; — več je vreden, kakor vse zlate jame v Kaliforniji in kakor vse dijamanške polja v kapski deželi. Sv. vera je tista neprecenljiva véda, ki presega vse druge véde in učenosti, s kakoršnimi se visoko učeni bahajo na svetu; od sv. vere pa malo vedó, še manj umejo. Da! sv. vera je tista luč, ktera edino nam sveti na potu proti neskončni večnosti.

In vendar, kaj se manj čisla pri mnogih, kakor ravno sv. vera? Česa se nekteri ljudje bolj sramujejo, kakor sv. vere? S kom bolj potegujejo mnogi gospodje, ki se za učene štejejo, ali z vernimi katoliki, kateri sv. kat. Cerkev kot svojo ljubo mater spoštujejo, poslušajo in se ji ponižno podveržejo, kakor dobri otroci svoji ljubi, skerbni materi; ali potegujejo bolj z nevernimi judi in krivoverci? To se o prvem pogledu na njihovo obnašanje in početje razsodi; to nam očitno pričajo njih brezverski listi in njih sv. veri in sv. Cerkvi sovražne knjige, ktere izdajajo ali jih samo beró, da se neverskega strupa navzamejo. Ali, milovanja vredni vsak, kateri vero, ktero je pri svetem kerstu sprejel, v nji tudi za potrebo podučen bil, zaverže ter ji nezvest postane! S tem si brezvernik s odbo božjo sam podpiše; zakaj Kristus sam pravi: „Kdor ne veruje, je že sojen.“ Kakor je živa, delavna, stanovitna vera podlaga večnega zveličanja, tako je nejevera podlaga sodbe in večnega pogubljenja. Kakor Kristus, tako tudi njegov od sv. Duha razsvitljeni apostelj Pavel brezvernikom z večnim pogubljenjem žuga, ker piše v II listu Solunčanom (1, 7—9.) tako-le: „Kadar se bo pokazal Gospod Jezus od neba z angeli svoje moči, v plamenu ognja, kateri se mašuje nad njimi, kateri Boga ne poznajo, in kateri niso pokorni evangeliju Gospoda našega Jezusa Kristusa, bodo ti v pogubljenji večno terpljenje prejeli.“ To je žalostni stan brezvernikov. „Kdor bere, naj umé.“ To govori sv. pismo, na ktero se tudi protestantje tako živo sklicujejo. Kaj je tedaj tisto brezverstvo in kam pelje, ktero se dandanašnji celo v šole vsiljuje?.. Kakor nas prava vera z Jezusom druží, da kar je njegovega, postane po njegovi milosti naše, tako da verna duša v Kristusu živi in obogati ter zastavo večnega življenja

po veri in milosti božji v sebi hrani: tako nasproti brezvernost dušo odkruši od vira večnega življenja, od Jezusa Kristusa, kakor mladiko od terte, da potem vse duhovno življenje in vso notranjo moč zgubi in nobenega zveličavnega sadú več obroditi ne more, in ni za družega, kakor za v ogenj. Ali zamore žalostniši nasledek brezvernosti biti, kakor je ta?

Pa poglejmo nekoliko, od kod vendar izbaja ta milovanja vredna brezvernost pri mnogih ljudéh. Ne motim se, če rečem: večí del iz napuha. Napuhnjeni so naj prvo ob vero; zakaj njim ne dá ostudni napuh, da bi svojo pamet podvergli resnicam sv. vere, katerih s svojo plitvo pametjo ne zapopadejo, nekoliko pa tudi iz hudobije zapopasti nočejo. Napuh jih ustavlja božjo besedo poslušati, „vera pride pa iz poslušanja.“ Napuhnjeni si štejejo v nečast in sramoto, da bi se dali komu podučevati v sv. veri; zakaj že marsikteri šolci iz nekaj malo viših razredov v svojem napuhu véasi mislijo ali tudi govoré, da ne potrebujejo nobenega nauka, da že sami vse bolje vedó. Celó nesramno pa je ustenje, podučevanje v veri je le za kmete ali za ženice, ne pa za nas olikane ljudi. Iz notranjega napuha izvira to, da zaničujejo Boga, službo božjo, spoved in obhajilo, ter jih napuh oropa vsih pripomočkov, ki nam jih sv. vera daje za zveličanje naše. Ali mar vidiš napuhnjenega brezvernika moliti, ga vidiš pri spovedi itd.? Kteri huje sovražijo sv. Cerkev in njene služabnike, kakor ravno napuhnjeni brezverneži? Zato ni slabše za nobenega še tako velikega grešnika na bolniški in na smertni postelji, kakor ravno za napuhnjene brezverne (po imenu) kristjane, ker ti naj pogostniše brez ss. zakramentov umerjejo. Bog jim to milost (gnado) odreče, ker „preveztnim je Bog nasprotnik, ponižnim pa deli svojo milost.“ (Jak. 4, 6.)

Pri mnogih brezvernih in zaslepljenih ljudeh tedaj je napuh ali prevzetnost vir njih nevernosti in njih nesreče.

Morebiti bo kdo izmed takih brezvernežev, kakoršnih je po mestih naj več, ugovarjal in rekel: Oj! kdo ste vi, da nas tako slabo sodite in pogubljate; sej nismo še vere zatajili, nismo še kersta, ne pervega obhajila prekleli, nismo še k judovski veri, ne k luteranski cerkvi prestopili; tudi nočemo, da bi nas opičar Karol Darwin, častni ud akademije znanstev na Dunaju, med opice štel; verujemo v neumerljivost duše človeške, verujemo v Boga. Prav; tudi jaz ne terdim, da nimaš čisto nič od nekdanje vere, kakor kaka neumna žival. Prašam pa, ali veruješ v Jezusa Kristusa, kateri te je odrešil; kateri je postavil tudi sv. Cerkev, da te po sv. zakramentih vdeležuje njegovega odrešenja in po poti k zveličanju vodi? Ali veruješ Jezusovi besedi, da je on ž njo, in da sv. Duh je pri nji, in bo do konca sveta ostal? Če to veruješ, zakaj se pa sramuješ sv. križa? Zakaj se pred križanim Jezusom ne odkriješ? Zakaj Jezusovih naukov ne poslušáš, ki jih po svoji sv. Cerkvi oznanuje? Zakaj od njega v svoje zveličanje neogibno potrebnih zakramentov več ne prejemaš? Zakaj čertiš in sovražiš sv. Cerkev, in jo pisano gledaš kakor naj hujo mačuhó? Zakaj sam zbiraš, kaj bi veroval, kaj ne, ko veš, da k zveličanju je dolžnost vse verovati, kar Kristusova nezmotljiva Cerkev uči? Zakaj gerdiš in psuješ poglavarja in vladnike sv. Cerkve, ktere je sv. Duh postavil? Zakaj vlečeš s krivoverci ter podpisuješ krivoverško adresó do odpadnika Döllingerja, in trobiš v en rog z judi, neverniki in liberaluhi, katerih vera je njih lastni um, katerih upanje ne seže nad grob in katerih ljubezen je svet? Tvoja vera je na kantu, je prazna, za nič, ker ni tista, ki jo je Kristus učil, ampak tista, ki so ti jo skovali in ti jo vsak dan kujejo judje in drugi sovražniki Kristusovi.

Ti praviš, da te mi pogubljam, pa se goljufuješ; zakaj ti pogubljaš sam sebe, ker si vero zavergel, in pogublja te Kristus, ki pravi, da bo pogubljen, kdor ne veruje. Kar katoličani pišemo in verujemo, s tim si upamo mirno umreti, si upamo pred večnim Sodnikom obstati: si upaš tudi ti s svojo vero pred Njega stopiti?

Kako mirno je umerl od liberalcev preklinjani sv. Ignacij Lojolan 31. jul. 1556: vso noč pred smertjo je bilo veselo zamaknjenje, s srcem, z očmi, z rokami proti nebu obrnjen, s presladkimi imeni „Jezus Marija“ v ustih je pohlevno dušo izdihnil. — Kako pa umirajo ljudje, ki so vero zavergli? Henrik VIII, liberallec prvega kopita, se je ločil od papeža, živel po turško, umerl l. 1547 z besedami: Moji prijatli, vse smo zgubili...: „čast, vest in nebesa!“ — Enako pisatelji pišejo o Lutru, Kalvinu in družih, ki so rogovilili zoper Cerkev in papeža. B.

Uslíšana moliter.

Iz Tirolskega 2. mal. serpana to-le pišejo: 16. rožn., na dan papeževe petindvajsetletnice, je na Tirolskem v duhovnjí Strenger, dve uri od Landek-a, prav nanagloma ozdravela bolna oseba, res žalostna podoba bolečin, v kapeli Marije pomočnice blizo duhovnijske cerkve. 48 let stara M. T., ki jo je že od mladosti kerč strašno lomil, šest lét ni iz postelje vstala, in bila je že štiri leta na rokah in nogah tako vsa skerčena in oterpnjena, da se ni mogla sama več premikovati, ne jesti brez družega pomoči; mogli so jo prizdigovati in prenašati. Verh tega se ji je še naredilo na levi rami več za pest debelih izrastlin, in nazadnje še velika oteklina na sprednjem delu rame. Štirje zdravniki so jo bili za neozdravljivo spoznali in toraj so se opustile tudi vse zdravila. Toliko bolj se ji je pa vikšalo zaupanje v priprošnjo Matero Božje, ko je v neki prikazni vidila veliko lepo v višnjevo oblečeno gospo, ktera se je je doteknila in rekla: „Ako se daš v Strenger k Materi Božji peljati, bodeš ozdravela.“ Nato se ji je obudilo neizrečeno hrepenenje, da bi jo tje peljali, in pa zanesljivo upanje, da bo kmali zdrava. Ko to željo razodene in jih prosi jo tje peljati, se temu posmehujejo, ker pa le prosi, jo spravijo v trugi na snéh h kapeli. Ko jo v prav hudih bolečinah tje pridrsajo, jo postavijo v trugi na klečalo pred železno omrežje, ki kapelo od cerkve loči. Tukaj začne pred milostno podobo goreče moliti in mnogokrat ponavlja besede: „Marija, pomagaj mi, Ti mi moraš pomagati.“ Čez kakih dvajset minut začne truga pokati in bolna je zamogla že roke vzdigniti proti podobi Matero Božje; pokanje je bilo zmeraj večí, kar se prime železnega omrežja in — ko bi trenil — stoji na tléh, kar prosta in brez tuje pomoči gre skozi vratca kapele pred oltar Matero Božje, poklekne in zopet vstane — z eno besedo, prosto in brez spotike se premikuje in je popolnoma zdrava. Hromota, kerč in oteklina — zginila je, zdaj je zdravocvetečega obličja in se čisto zdravo čuti. To spričuje devet oséb, ktere so ko priče to nenavadno ozdravljenje z lastnimi očmi vidile. Družega malega serpana je bila v zahvalo za prejeto nepričakovano ozdravljenje očitien obhod ali procesija k cerkvi Matero Božje na Strengeru, ktere se je dva do tri tisuč ljudi vdeležilo. (Vtld.)

Blažena edina Italija!

Tudi taki, ki bi se jim sicer kaj previdnosti prištevalo, „glorificirajo“ radi tako imenovano edino Italijo. Razun tega, da tatovi in tolovaji še nobene dežele in nobenega kraljestva niso srečnega storili, naj bi preslavljavci vendar sad pogledali!

Že leta in leta laški časniki, liberalni in konservativni, naznanujejo gnjusobe, ki se godé po Laškem,

da je res strah, in zdaj so se te gerde djanja, roparstva, poboji, nesramnosti itd. tudi z razbojniki vred v Rim preselile. — Naj postavimo le kak posamezen zgled, izmed morja gerdobij.

V Ferari ne preteče nobena noč, da bi ne bil kak mestnjan očitno napaden, za žepno uro in denar oropan. Dan na dan se krade in požiga in ceste so vse polne lenuhov in potepuhov. Po deželi na okrog se vlačijo številne tatske derhali, ki iz oplassenih kmetov izžulijo, kar hočejo. Pred nekaj časom je bilo veliko hlevov in skednjev kar zaporedoma požganih. Pri nekem bogatem posestniku so v svatovšini njegove hčere tolovaji priderli in plačati jim je mógel 8000 frankov. — V Ferari so pred nekaj dnevi očitno na cesti ubili 72letnega starčka in vdovca Jož. Giocometti-a, ki se je vendar reklo, da ta nima nobenega sovražnika.

K takim djanjem, s kakoršnim bi se dal celi list napolniti, pa daje laški minister prav spodbuden zgled. Že ima izdelan ukaz, da naj se samostani tudi v Rimu zatarejo z malo izločki, kar je le mogoče. Posebno togotni so pa na jezuite. —

Marsikaj o cerkveni umetnosti.

Odperta pisma.

I.

Preljubi prijatelj!

Gotovo se še spominjaš, kako sva lani obiskavši dragega tovarša prišla po zeleni dolinici do križa ob cesti. Ravno sem prijel za klobuk, ko Ti roki skleneš in zdihneš: „O ti moj nebeški Odrešenik! ni dosti, da ti sedanji neverski svet toliko nečasti napravlja z besedo in pisarijami, da te še sredi med vernimi otroci taka zadene!“ Pogledam ter zagledam na lesu križa viseti podobo Zveličarjevo, ali kakšno! Leva roka je bila odlomljena pri rami in je navzdol visela, — žebelj v nogah ni več deržal in vse drugo truplo je le še za levico viselo, pa še to ni imelo — glave. Veš, kako sva dalje stopaje marsiktero rekla o sv. spominkih in o cerkvenih napravah, kakošne so, in kakošne bi imele biti v cerkvenem duhu. Predenj sva se ločila, zmenila sva se še, da se hočeva pismeno še kaj več pomeniti o marsičem iz cerkvene umetnosti. Z veseljem se poprimem Tvoje ponudbe z današnjim pismom, ter menim, da ne bo napačno, če to očitno storiva; znabiti bodo najini pomenki pri komur si bodi pozornost na to reč obrnili?

Na uno lansko govorjenje sem se spomnil, ko so mi v nekem kraju unidan potožili, kako se je gerd brezveren človek norčeval iz križa na pokopališču. „Bog mu daj pravega spoznanja,“ sem rekel, ali mislil sem si zraven: ko bi vi preskerbeli, da bi imeli pošteno podobo, kakoršna se spodobi sveti reči in svetemu kraju, bi se ne bila priložnost dala takemu nagnjusnemu zasramovanju.

Zares, če na katero reč, morala bi se vsa skerb in pozornost obračati na križe; naj si bodo v cerkvi ali pa zunaj ob potih in cestah. Sej ga ni svetejšega Imena danega ljudem, kot je ime Jezus, in ni ga za nas častitljivšega znamenja, kakor je znamenje našega odrešenja — sv. križ!

V najpervih časih kerščanstva še niso delali križev s podobo križanega Zveličarja, ampak sam križ so rabili brez Jezusovega trupla in na ta goli križ so napisovali znaue čerke Jezusovega presv. Imena, ali pa so tudi spodej ali v sredi malali jagnje, da so tako vernim v spomin klicali rešilno smert nebeškega Jagnjeta. V katakombi sv. Poncijana je viditi na steno malan križ, iz kterega podnožja raste rudeče vertvice, in kjer se sebra križata, ste čerki *A* in *Ω*.

II koncu 5. stoletja so začeli na križ malati tudi

podobo Jezusovo, ali od začetka ne cele, le dopersno. L. 692 pa je neka sinoda carigradska naravnost ukazala, da naj se na križe mesto samih čerk ali jagnjeta dela cela podoba Zveličarjeva in od takrat so se razširili križi s celo Jezusovo podobo. Ali te perve podobe Jezusove na križu še niso kazale Gospoda terpečega, ampak do 10. ali 11. stoletja kažejo te podobe le Jezusa na križ prislonega, z veličastno spremenjenim veselim obličjem, z rokami ne pribitimi, ampak v molitvi k nebu povzdignjenimi, na glavi ne s ternjevo, ampak lepo kraljevo krono in ne brez obleke, ampak v dolgi obleki, kakor ga sem ter tje kažejo še nekatere zlasti francoske podobice. Ali tudi pozneje, ko so malali Jezusa na križu terpečega, niso cerkveni umetniki unih boljših časov kazali v bolečinah trepetajočega trupla, niso kazali le golih bolečin človeške nature v Jezusu, — ampak v podobi Križanega so kazali višo božjo moč, po kateri je prostovoljno svoje življenje dal, da bi mi živeli. Neka nebeška visokost je bila v podobi, ki je oznanovala, da Jezus tudi na križu viseč, tudi umirajoč — je res bil zmagovavec — „de ligno regnavit Deus.“ — Ta misel jih je vodila in zato niso delali Jezusa na križu s sključenim truplom, čez in čez s kervjo politim, ne z udi v bolečinah trepečimi, ne s silno nategnjenimi rokami in zvitimi nogami, ne z obličjem, ki so ga telesne bolečine popačile in skremžile, — temuč glava z mirnim, častitljivim, ljubečim, milo-resnobnim obličjem, s ternjevo krono in žarki je na desnico rahlo nagnjena; roke so skoraj ravno po križu stegnjene, telo je od pasa do kolen spodobno ogernjeno, pod nogami neka podlaga, da je viditi bolj stoječ kot viseč; in pribit s 4 žebli. (Sv. Helena je našla 4 žeblje, vendar je še v 13. stoletju prišlo v navado, malati obe nogi le z enim žebljem pribiti in sicer tako, da je desna vedno nad levo.) To tedaj je bila lepa misel boljših časov, v podobi Zveličarjevi na križu kazati ne le terpečega človeškega telesa, ampak bolj še zmagovito nebeško moč, po kateri se je sam dal v smert in umirajoč zmagovavec postal. K ti-le misli naj bi se začeli vračevati naši podobarji in malarji, ker veliko moč ima v sebi taka podoba; in ni dolgo tega, kar sem na hišnem altarju neke grajsčine gledal v svetem spoštovanju tako podobo.

Ali zlasti od 16. stoletja so začeli nekateri podobarji in malarji le bolj na to delati, da bi prav v goli resničnosti pokazali človeško truplo in njegove bolečine brez vse viši misli, in začeli so Jezusa na križu delati vsega razmesarjenega, od kervi politega, vse zvito telo, napete roke, od bolečin ves prevzét obraz. To le vse preveč samo človeško stran kaže na Zveličarju; — prostovoljnost trpljenja pri taki podobi zgine, zgine tista nebeška častitljivost in ljuba vdanost v voljo nebeškega Očeta, ki ga ni zapustila do zadnjega trenutka.

Pa negledé še na to malo primerno misel, v Jezusovi podobi na križu le razmesarjeno truplo kazati brez vsega božjega — o! na kakšne križe naletiš ob potih, na pokopališčih, celo v cerkvah! Zdaj vidiš, kako Ti je podobar pred oči postavil razneseno, mehkužnorejeno telo, zdaj ravno nasprotno, zdaj imaš pred očmi tako zoperne, pokvečene podobe, da v človeku vse drugo kot spoštovanje zbuja. Spet drugej moraš gledati trohnele, polomljene, poderte križe — in kar je še hujsi, celo na nekaterem altarju naletiš na tako — bi rekel — zasramovanje svetega! Zares, v tej reči je skrajni čas, da se kaj stori!

Znabiti res kdo misli, kdo vé koliko prihrani, če mu prvi mojster-skaza skvečeno podobo naredi? Kdor je imel s takimi ljudmi opraviti, je skušil, da si dajo navadno tako drago plačevati svoje skažene dela, kakor zares umetniki svoje umetniže. Bolj nič postaviti, kakor takih podob, ki svojega namena ne dosežejo. In če ni

denarjev, da bi se kaj čednega postavilo iz roke umnega mojstra (kteremu naj bi gospodje svoje misli in želje izrekli, kedar delo naročijo), bi bilo bolje postaviti sam križ brez podobe, okusno obdelan, černo prebarvan in s primernim napisom.

Spominjam se, da sem bral pred nekaj leti, kako je neka škofija na Nemškem dala tele določila:

- a) Čč. gg. duhovnim pastirjem se naklada dolžnost, pozornost imeti na križe in znamenja ob potih in cestah svoje fare, da bo vse tako, kakor se spodobí svetosti.
- b) Nihče ne smé očitnega križa ali znamenja postavljati brez privoljenja svojega duhovnega pastirja, kateri ga bodo pri tem s svojim modrim svetom podpirali. Zlasti se mora še zavezati, da bo pripravljen na svoje stroške tudi znamenje popraviti, ako se polomi ali pade.
- c) Očitni križi in znamenja, ki niso več v takem stanu, da bi memogredočim budili spoštovanje in svete misli, in ki jih nihče noče popraviti, naj se berž odpravijo.

Prav modro se mi zdí to določilo.

Če gré pa skerb križem ob cestah, je toliko bolj še gledati na križe v cerkvah, na križe, ki se rabijo pri procesijah in na altarjih. Dobro ti je znano, da je ukazala sv. Cerkev, kakor je očitno iz več določil S. R. C., iz Constit. Bened. XIV in iz spisov naj zanesljivših rubricistov, „da naj na vsakem altarju vsaj med sv. mašo (če ni že altar sam posvečen sv. križu in njegova velika podoba v njem ne stoji) bo v sredi med svečniki križ s podobo Jezusovo, in sicer te visokosti, da visokost sveč še malo preseže. Če križ sam ni toliko visok, naj se mu dá čedna visoka podlaga. Ta križ na altarju tirja sv. cerkev, in k temu sv. križu ima mašnik devetkrat med sv. mašo povzdigniti oči.“*)

Pravijo pa nekteri: saj je tukajle majhni križec nad kanontablo — ali pa: tukajle na tabernakelnovih vratcih je nabit križec! To menda zadosti?

Odgovorim z naslednjim vprašanjem, ki se je stavilo v Rimu: „An parva Crux cum imagine Crucifixi posita super tabernaculum ligneum... in altari, sit sufficiens in adimplementum rubricae volentis quod in altari, dum celebratur Missa, debeat apponi crux in medio candelaborum? In odgovorila je S. R. C. „Non est sufficiens, sed poni debet alia Crux in medio candelaborum.“

Toliko za danes. O crux, ave spes unica!

Z Bogom!

Tvoj

Z.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Kapitel ali obnovenje volitev pri čč. oo. Frančiškanih bode 30. vel. serp. Vizitator je preč. o. Evzebij Šmid iz tirolske okrajine.

Iz Verhnike, 27. jul. Pred tremi leti si, draga Danica! naznanila, da je naš domači umetnik gosp. J. Wolf presbiterijo Verhniške farne cerkve lepo oslikal, ktero delo še vedno svojega mojstra hvali. — Pa ostala nam je sicer v lepem slogu sozidana na prijaznem homcu postavljena podružnica presv. Trojice na Verhniki, ktera je bila zarad pomanjkanja premoženja že dalje časa vsa zanemarjena, in malo je bilo upati, da bi bila kdaj

*) Novies, et non saepius, attolit oculos ad Crucifixi imaginem, nempe in principio Orationum: 1. Munda cor meum; 2. Suscipe sancte Pater; 3. Veni Sanctificator; 4. Suscipe Sancta Trinitas; 5. Te igitur; 6. Benedicat vos; 7. ad: Domino Deo nostro post gratias agamus ante Praefationem; 8. ad: Et elevatis oculis ante Consecrationem, et 9. in tota Oratione Offerimus tibi Domine in oblatione Calicis.

pripravljena. Ali najdel se je dobrotnik, ves vnet za lepoto hiše božje, ki je bil že poprej podružnico sv. Lenarta na Verhniku popraviti in veliki altar na svoje stroške dal postaviti. —

Ta dobrotnik, gosp. Ign. Al. Jelovšek, je v ta namen najel slikarja iz Kamnika, g. Matija Koželja, ki je prezbitero tej cerkvi in dva altarja na presno izslikal. Izverstne so 4 podobe na oboku: Stvarnik Bog Oče, prva dva človeka v raju, postavodajanje na sinajski gori, in sanje očaka Jakoba; ravno tako ste veliki podobi ob vsaki strani altarja, namreč: Kerst Jezusov v reki Jordanu in spremenjenje na gori Taboru. Stranska altarja s podobami čistega spočetja M. D. in sv. Florijana sta prav okusno narejena. Pa omenjeni umetnik ni le samo izverstni v slikarji na presno, temuč tudi v oni z oljnatimi barvami je hvale vreden; pred nekoliko leti je napravil podobo sv. Lenarta za zgorej omenjeno podružnico presv. Trojice, ktera ljudem prav dopada.

S temi veraticami bodi spodobna hvala izrečena omenjenemu dobrotniku za obilne stroške in trud, kakor tudi faranom Verhniške fare, kateri vidivši, da se za olepšanje priljubljene cerkve presv. Trojice toliko stori, so pri darovanju radi in obilno pripomogli, in pohvalimo ob enem umetnega slikarja g. Matija Koželja, ter ga vsim cerkvenim predstojništvom gorko priporočamo.

Naklo. Naznanila si, predraga Dan.! veselo svečanost petindvajsetletnice slavnega glavarja sv. cerkve, Pija IX., ktera se je obhajala po vsem katoliškem svetu, bolj natančno si popisovala slovesnosti po slovenski deželi, ktera je pri ti priložnosti razodevala vdanost do sv. Očeta. Majhino čertico naj pridene tudi naša fara temu veselemu praznovanju. Vse se je veselilo tega dneva, ktereга praznovati ni bilo dano ne prededom in morda tudi ne bo dano zanamcem. Slovesno zvonjenje, ktero je po Slovenskem navadno v naj večjih praznikih, je naznanovalo imenitni dan Pija IX. 16. je bila slovesna sv. maša, ktere se je vdeležilo obilno ljudstva. V nedeljo (18.) ste bile obe maši slovesne s primerima ogovoroma. Pri drugi se je zapela tudi zahvalna pesem in potem je bilo darovanje za sv. Očeta; vsi, veliki in mali, stari in mladi, so se vdeležili darovanja. 21., t. j., na dan kronanja je bila prva sv. maša slovesna, potem je bila procesija k podružnici v Strahinj in zopet sv. maša. Se vé, da, pokanje možnarjev je poveličevalo te dneve. Omenim naj tudi razsvitljevanje, ktero je bilo v nedeljo. Cerkevni stolp se je kaj lepo odlikoval z obilnimi lučicami, ktere so bile razstavljene po njegovih prostornih oknih. Prva luč na stolpu je po vsi vasi lučice vnela tako, da ni bilo okna še tako skritega, ktero ne bi bilo imelo svoje luči. Ako ravno nobeden ni bil na to pripravljen, so vse okna bile svitile kakor po dnevu in vaščanje so bili veseli, da so zamogli tudi s tem pokazati svojo vernost in vdanost do sv. Očeta. Da pa svečanost ni bila brez dušnega sadu, naj le to povem, da jih je veliko pristopilo k sv. obhajilu 16. in 18. in vse je molilo k vsemogočnemu Vladarju vsih vladarjev: Bog! ohrani Pija še dolgo lét in daj mu gledati zmago nad sovražnikom!

V Repnjah pri čč. oo. jezuitih je bila lepa slovesnost v ponedeljek, v god sv. Ignacija, redovnega pomočnika, ktere so se vdeležili sosednji gg. duhovni, in čedna cerkva je bila vsa polna vernega ljudstva. Pričetek je bil ob 9. Po kratkem načertu življenja in djanja sv. Ignacija je pridigar omenil silovitega kriča zoper ta cerkveni red in preganjanja, ki ga neprenehoma terpi. Sv. Ignacij, pravi ljubivec križa, si je bil od Gospoda to milost sprosil ter jo tudi prerokoval, da udje njegovega reda ne bodo nikoli brez preganjanja.

To se je spolnovalo in se spolnuje to uro. Ignacijeva družba ni imela nikoli pokoja; če je v eni deželi zmagovito delala za razširjanje kraljestva Božjega, je pa v drugi vihár zoper njo bučal. Vse hudo so jim sovražniki očitali in očitajo, toda dokazati tega ne morejo; dokazano in spričano pa je že sto- in stokrat nekaj drugega: to namreč, da tisti ni kaj vreden ali pa nič ne, kateri zoper jezuite ropotá in jezik brusi. Hudobnež d' Alembert sam je priterdil, rekoč: „Ne praša se za to, da bi se resnica povedala, ampak veliko več za to, da se čez jezuite toliko hudega govori, kolikor je le mogoče.“ — Izrekel je tudi očitno zahvalo dobrotnici K. Sp., ki je darovala poslopje za stanovanje in zidala cerkvico, prvo na Kranjskem posvečeno presv. Jezusovemu sercu, — zahvalo vsim dobrotnikom, pa očetom za tolike zasluge z misijoni po naši deželi itd. Prečastiti stolni dekan gosp. Jož. Zupan so potem altarje slovesno blagoslovili in imeli veliko mašo med azistencijo. Znani gosp. župan in učitelj Vavken je vravnal prav izverstno orglanje in petje. Bog daj častitim očetom mir v tem tihem kraju, pa obilnega sadu pri tolikem trudu za zveličanje ljudstva.

Ammergau, 9. julija. Ura je 5, ko pridem iz pasijonske igre, ktera je vsemu svetu znana. Kar sem tukaj vidil, slišal, skušal, o Danica, tega popisati ne morem; kot pri smerti Gospodovi smo se vsi kar razšli, vsak s svojimi vtisljeji, s svojimi občutki in sklepi. Kdor se hoče prepričati, kaj se pravi gledati terpljenje Gospodovo v živih podobah, v posnemanji tistega terpljenja, ktero je bilo naše odrešenje, naj se poda in naj gre v Oberammergau na zgornjem Bavarskem, tam, kjer se Gospodovo terpljenje ponavlja in predstavlja, kolikor je mogoče. Imam le pol ure časa, tebi, priljubljena Danica in tvojim dragim bravcem pisati, in v tem trenutku, v toliko kratkem času ti hočem naznaniti, kar moje serce čuti.

Ammergau je dvojin terg, zgornji in spodnji, vsaksebi pol ure; kjer se pasijonska igra predstavlja, je Oberammergau. Kje je ta kraj? Na zgornjem Bavarskem, in kar sem pred tednom zamudil, sem zdaj dosegel tako-le: Iz Altöttinga sem se vernil v Monakovo, na potu sem imel dve družini, ktere ste se vernile z duhovnih svatov, ker neka oseba z njunih rodovin je bila po monakovskem škofu za nuno preoblečena. Ljudje ti so prišli nad 30 ur daleč, in po dokončanem opravilu so šli na Božjo pot v Altötting. Ker se smo v enem vozu peljali, smo se soznanili, in vso pot od železnocestne postaje v Neuöttingu do Altöttinga v navadnem poštne omnisbusu kake dobre pol ure so dekleta prepevale Marijine pesmi. Ker je bila noč pozna, jih povabim vse k sveti maši na zgodnje jutro, in potem se vernemo peš v Neuötting okoli 9. ure zjutraj, da se po železnici peljemo v Monakovo. Po potu nazaj so vsi molili do železnocestne postaje, in po železnici pa so vso pot peli prelepe pesmi Matere Božje. Na kolodvoru v Monakovem je bila ločitev, v resnici bridka, ker duh serca in enaki občutki so nas tako tesno vezali, da so solze potekle; toda vse na zemlji potuje, in ločitev mora priti prej ali poznej. To je bilo v petek 7. julija. Med potjo sem pridobil mnogo družnikov, kateri so bili namenjeni v Ammergau, kot jaz, in med njimi iz vseh stanov, tudi duhovnov. Po kratkem mudenju v Monakovem se odpeljemo o 2½ popoldne kakih pet postaj do Starnberga, in tukaj se preselimo na enako, ali tudi Würmsee imenovano jezero, in se peljemo na barki do Seehaupt-a; voznja je terpela kake dve uri; vidil sem Posenhofen, kamor naša svitla cesarica kot rojstni kraj rada zahaja, in odtod se vidijo tirolski snežniki, kateri pogled in razgled vse potujoče zelo zanimiva. Od Seehaupt-a se po kakem polurnem mudenju

peljemo v omnibusu v Murnau, kamor dospujemo po triurni vožnji, in kjer prenočimo.

Na jutro 8. obišeimo v Murnauskem mestu cerkve, ktere so proti drugim le zavolj tega imenitne, ker so Mariji v čast posvečene in z dokaj starimi podobami ozaljšane. Iz tega kraja se zopet v omnibusu o 7 $\frac{1}{2}$ odpeljemo, iz začetka po dosti ravnem, pa cesta se zavija in kerči in steguje, da na zadnje dospujemo na sterma-kviško cesto, in vsak popotnik je naprošen, da stopi z voza in peš gre, ker cesta je res navpik in po moji presodbi dojemajo po 3 palce pri sežnji. — Vse to rad prenaša popotnik, kot jaz, ki sem vaje hoditi, in ne na tako tesnem sedeti in grozno vročino prestajati, ker na drugi strani hriba, ko se pelje navdol, ima postajo Ettal. Tukaj je nekdanji benediktinski samostan, zdaj farna cerkev; preobširna prelepa cerkev je ondi, v kateri je za tisuče prostora; tukaj vsak popotnik obstoji, ker nahaja podobo, ktero je Ludovik Bavarski prinesel iz Pize in jo je cerkvi daroval po ustmenem izročilu okoli l. 1300. Tukaj se nahajajo orglje, ktere daleč slovijo, in umetniki ne gredo iz cerkve, ako jih ne slišijo. Tudi mene so zanimivale. Malarija v cerkvi se lepo hrani, in altarji predstavljajo veliko svetinj in trupel mučencev. Prav pokrepčani na duši se ločimo od te velikanske cerkve v višavi in se podamo naprej v Ammergau, kamor dospemo ravno o poldne.

(Dalje prihodnjič.)

Iz št. Klavda v Ameriki 2. jul. 1871. (Pismo preč. g. mis. Jož. Buh-a.) Z veseljem je moje serce napolnjeno premišljevanje veliko slovesnost, ki smo jo danes tukaj v št. Klavdu imeli. Birmanih je bilo 173, ki so darove sv. Duha prejeli, se poterdili za vojšake Kristusove in postali pervenci kraljestva Božjega. Preč. št. pavelski škof so sami jim razlagali besedo Božjo in na serce govorili, kako da prejmejo Duha resnice, Duha moči in Duha tolažbe in poterjenja. Celo drugoverci, protestanški pridigarji in pa doktorji pravde, kterih je veliko pričujočih bilo, so prav pazljivo poslušali. Med drugimi je bilo več kot 12 odrašenih omoženih birmanih in nekaj spreobrnjenih, kakor gospa Wood, ki se je bila predlanskim pokatoličila, in ker je ona zelo učena, in zdaj veliko piše v zadevi svete cerkve in vere, je bila birmana. Celo naš indijanski prvi poglavar Ignacij Holinday je bil danes pri birmi in pri sv. Obhajilu.

Pred včeranjem pa je bila birma pri sv. Jožefu, kjer je naseljenih veliko naših Kranjcev. Tudi tam je bilo 165 birmancev. Poprejšni dan pa, praznik ss. Petra in Pavla, smo v Minesoti imeli praznik, kakoršnega v Minesoti še nismo praznovali, Cahevsov praznik. Bila je posvečena nova cerkev, ki je iz kamnja zidana in tudi altar iz rezanega kamnja bil zložen, torej je cerkev bila konsekrirana (maziljena), prva v Minesoti. Slovesnost na tem kraji, kjer so pred kakimi 16 leti sami divjaki prebivali, je bila velika. Št. pavelski škof so cerkev slovesno posvetili in potem so opat benediktinski prvo daritev sv. maše darovali Bogu v čast in dušam v zveličanje. Prišli so bili ljudje po 10, celo 20 in še več (amerikanskih) milj deleč k tej slovesnosti. Prišli so mladenči in možje iz št. Klavda, iz Ričmonda, od sv. Avgušтина, sv. Vendelina — v procesijah z banderji na čelu.

Tudi mladenči in možje iz št. Klavdija, ki so dobro izurjeni v petji in muziki, so slovesno prepevali v novi cerkvi in igrali 12. mašo Mozartovo. Tudi duhovnov je bilo veliko pričujočih, ker je „st. Johus College“ samo kakih 4 milj od tam, in ako je bil ravno še le pred kakimi 3 leti ustanovljen, šteje zdaj okoli 100 učencev in veči del so njih učeniki duhovni iz reda sv. Benedikta, in ker so se ravno počitnice pričele,

toraj so imeli čas priti k cerkveni slovesnosti. Cerkev je 120 čevljev dolga in 50 čevljev široka, stolp še ni dodelan. Kakšen razloček! Poprejšna cerkev lesena, v v podobi kake štacune; sedanja kamnita, velikanska, pa gotiško sozidana. Tudi v št. Klavdiju, kjer so bili preč. gosp. Pirc pred kakimi 15 leti med Indijani misijonski križ postavili, so oo. benediktini veliko, in prestorno cerkev sozidali, in poprejšna lesena še tudi stoji. Tako se tukaj spreminja. Med Indijani ali divjaki je revšina in glad, kjer se pa beli naselijo, se pa prične premožnost in blagošernost, ki si jo ljudje pridobijo s pridnostjo svojih rok. Zemlje je tukaj še veliko prazne, in se lahko dobi, samo obdelovati jo je treba, da rodi. Tudi so jeli bogatini železno cesto primerjati in delati sem do naših Indijanov in še celo naprej tje noter do „mirnega morja“ so jo osnovali; in ta železnica, ki gre od gorejnega jezera nad Krow-Wingam, Otter-tail-om, Rudečim otokom proti mirnemu morju, ima biti naj krajši pot okoli sveta. Potem takem, mislim, bomo vedno bliže in pripravniše sklenjeni s svojimi domorodci. Marsikteri bi še tukaj lahko ustanovil svoje domovanje, ki mu v stari domačiji ni mogoče, ako ga pridnost ne zapusti. Pa tudi marsikterega vnetega misijonarja bi bilo tukaj potreba, da se raztreseni naseljenci ne pogubijo, ker veliko jih je deleč preč od duhovna in cerkve ali tudi v svojem jeziku le redko kdaj besedo Božjo razlagati slišijo; toraj veliko dušne podpore ali molitve potrebujejo. Priporočim ti toraj v molitev raztresene ovčice naših misijonov. Čez kakih par tednov so mi ravno obljubili preč. škof, da pridejo tudi birmovat v moje gorenje misijone, Belle-Prairijo (Little-Falls), se vé, da tam ne bomo mogli imeti tako slovesno, kakor tukaj pri oo. benediktinih; ljudje novo naseljenci so še revni, in cerkvice majhne in lesene. Pa da le darove sv. Duha prejamejo, bomo močni, srečni in zadovoljni.

Zlata lesniki

ali srečkanje za celo leto.

(Nabral F. K.)

(Dalje.)

210. Skoz življenje gre od tod v sveti raj le dvojni pot, prvi nedolžnosti, drugi je spokornosti; ako pervega zgubiš, glej, da drugja ne zgrešiš.

211. V vsih skušnjavah in težavah stanovitni bomo; če nas ravno svet zaverže, nam odperto je nebo.

212. Kdor govori, kar hoče, mora slišati, kar noče.

213. Nesreča hitro pride, po malem le odide.

214. Kjer je sreča, tam je tud' nesreča.

215. Bog dal nam je življenje v svoji milosti, nas bo tudi varoval nevarnosti.

216. Več ljudi je pomerlo od jedi in pitja, kakor od glada in žeje.

217. Voda vse opere, samo sramote re.

218. Dva terda kamna dobre moke ne zmeljeta.

219. Brada ne stori modrega, očali re dohtarja.

220. Bolje je s pametnim jokati, kakor z bedakom peti.

221. Bolje je krivico terpeti, kakor jo delati.

222. Boljši je libra pameti, kakor cent moči.

223. Toliko samo veljaš, kolikor si pred Bogom cenjen.

224. Pridne roke pa veselo serce ima Bog rad in pa ljudjé.

225. Brada mu je zrastle, al pameti mu ni prinesla.

226. Če pomagati ne moreš, iz serca pomoli k Bogu za terpečega prijatelja. (Češ. Mar. za vse prijatelje.)

227. Ako zdaj sam za se ne skerbiš, kdo bo na unem svetu za-te skerbel?

228. Kar ti veselje kličeš, je morebit ogenj, ki večno žgè.

229. Vsak' mu je ubogim pomagati mogoče, kdor le iz dobrega serca hoče.

230. Kdor si dobrega ključa ne pripravi, ne pride v paradiz.

231. Kakoršno življenje, takošna je smert. Hudo ne umerje, kdor je čedno živel; pa tud' srečno ne more umreti, kdor je dihtel hudobno živeti.

232. Pred premisli, kar storiš, da se kje ne pregrešiš.

233. Le svete reči za mlade ljudi!

234. Oče nebeški daruje nam vse; darujmo za to mu hvaležno serce.

235. Na polji, v cerkvi in domá imej pred očmi Boga! To hoče On, ki vid' in vé človekovo djanje in sercé.

236. Boljši je zdaj zgodaj se preskerbeti, in kaj dobrega na uni svet pred saboj poslati, kakor na drugih ljudi pomoč po smerti se zanašati.

237. Te v lice hvali kdo, te zadi praskal bo: Hoš-jana dans pojo, pa križ ti tešejo.

238. Veliko denarjev in časnih dobrot st'ri malo prav srečnih, veliko pa srót.

239. Mladeneč iz groba: „Bil mladeneč sem čverst, prevzéten, vžíval svetno sem sladkóst; pa čeravno mladoletin, skusil smertno sem britkóst.

240. Ošabna obleka gizdača goljfa, namesto človeka se ona štimá.

241. O dolga ti je v vicah ura! ne dá popisat' se pokora; za vse zdaj duša tam terpi, karkoli tukaj zamudi! Strah'vati mora se krivica, da čistijo se ko zlató, ker z grehom se ne gre v nebó.

242. Če slepec slepca pelja, v jamo padeta obá.

243. Gori gori le v nebo naj obrača se oko!

Pelnovec.

Pesjarija sestra opičarije. Laibaherica, ni davno tega, je v nekem spisu ovračala opičarijo kakor nauk, ki je že pod klopjo. Vidila pa je te dni nektere „učene pasje glave,“ in — kdo bi mislil? — zopet se ji „darvinatvo“ ali opico-človeštvo prav „applausibel“ zdi! — Gospodič „pes-Milord“ zná kaj dobro številiti: nič ne mara, da ga „Laibaherica“ na kako slovensko gimnazijo priporoči, da bo našim fantom „dvojke“ zapisoval. „Paica-Lidija-gospojica“ je mojstrinja na glasoviru: morda jo priporoči za „pevovodkinjo“ na kaki novi ženski „konfesijslozni pedagogiji.“ „Pesjarija“ je kakor nalaš za „konfesijslozno dobo,“ — toliko veči „pasji n a p r e j e k,“ kolikor veči „človeški n a z a j e k.“

Razgled po svetu.

XXI veliki shod katoliških družb bo to leto v Moguncu od 11—14. kimovca. Predsednik mu bo znani kanonik dr. Mufang. Ta shod v tako posebnih časih bode gotovo znamenit in ne bo mu žal, kdor se ga more vdeležiti.

Belgija se v rimski zadevi možko obnaša; poslanec v Florencu ima sporočilo le takrat v Rim se podati, ako neogibljive opravila to tirjajo, nič pa ne početi, kar bi rimski rop poterjevalo. Belgija vé skerbeti za svojo čast. —

Na Francoskem se reč nekoliko k otenju nagiba, če bo dospela, je še vprašanje. Jules Favre utegne odstopiti; to je dobro znamenje. Kakor zdaj reči stojé, je edino otenje Francije v tem, ako se dosti naglo k Cerkvi poverne. Avstrija je v enakem stanu, ako smemo sklepati iz tega, kar je bilo, na to, kar pride. Perva potreba je, da noben mož, ki državno veslo prime, ni izmed mavtarjev. —

Mavtarska svoboda. V Rimu imajo navado, da

se pred cerkvijo zelenje potrese in se ob vratih olepša, kadar je cerkveni praznik. Undan so bili tako naredili pri cerkvi sv. Kamila; kmal pa pride mesten služe v sakristijo in zapové fajmoštru to odpraviti, češ, da té zanikarne zeliša ceste mažejo in so konjem nevarne. Celó vencev ob vratih služabnik „svoboduharjev“ ni pri miru pustil in jih je z vrát potergal. — Se vidi, kako ti „šurki“ sovražijo vse cerkveno.

V Rimu se godé obilne morije, samomori, tatvine, roparstva itd. itd., odkar so ondi roparji gospodarji. O mraku se zgubé straže in narodni varhi mirú; ako kvesturini podnevi kak nepokoj zvohajo, skerbno peto unesejo, da bi sami ne bili tepeni; kadar je morivec čas dobil pobegniti, pritekó k merliču in tarnajo. — Undan so protniki nedolžnega spoznali nekoga, ki je bil 8 mescev zarad morije v preiskavi; sorodniki umorjenega pa so se sami maševali, vstane čitava vojska z nožmi ter so bili 3 ubiti in veliko ranjenih, ker so se tudi drugi pretepa vdeležili. V kratkem ima začeti izhajati nov list „Ateist“, pri katerem že napis kaže, da bo nejevero učil. Vredoval ga bo iz Pariza iztiran liberalen nejeverník. — Pri nekakih „evangeliških posvetih“ bodo kričali zoper kerst, spoved, vice, sv. Obhajilo; in vendar bode vstop celo otrokom dopušen zastonj, tudi obe-tajo zastonj protestanških biblij poslušavcem, in taki, ki pridejo s celimi deržinami, ima jo celo denara dobiti. — V Rione Monti so se bili mesarji tako sklali, da so na treh vozéh ranjene odpeljali. (G. K.) — Pri vsem tem pa imajo naši liberaluhi vzrokov dosti: rimski rop opravičevati!

V novem Jorku je bila protestanška vlada za 12. julija luteranskim Ircem dovolila nekako procesijo, s katero dražijo in sramoté katoliške Irce, ki jih je v novem Jorku do 100.000. S temi procesijami luteranarji dražijo katoličane, odkar je bil Vilem Oranski s svojimi luteranskimi derhalmi proti koncu 17. stoletja premagal katoliške Irce in pravemu kralju deželo in krono poropal. Zgodovina ne pozná veliko ostudniših mesarjenj, kakor je bilo pokončevanje ubozih katoliških Ircev po Angličanih. Ob času luteranske reformacije je bilo po Irskem vse nasejano z merliči. Znano je svetu, kakošne neznanke krivice so terpeli in terpé ubogi Irce od protestanško-angleške goropadnosti, in da jim meč do dna serca zasadijo, jih pa še s tacimi komedijami dražijo, ki jih je sicer poslednji čas angleška vlada prepovedala, preselile pa so se v „svobodno“ Ameriko, kjer je luteranska vlada jih pod zavetje vzela ter je 3 polke vojašine dala v brambo tej procesiji, to je, kacic 50 parov z 12 godci. Rajši naj bi se s pepelom potresli in žalovali zavoljo neusmiljenosti svojih tolovajskih prednikov. Razkačeni Irce, kar se vé, da je vsega obžalovanja vredno, so jeli sem ter tje v derhal streljati in vnel se je bil kervav boj, 31 je bilo pobitih, 175 ranjenih, 200 zapertih. „Orangisti,“ ki so ta spomin obhajali, so veči del mlajši angleških deržin, ki so se bile takrat na Irsko preselile in se obogatile s cerkvenimi posestvi in zemljo Ircev, ki so jih bili trinogi za izdajavce razglasili, ker so bili svojemu kralju in svoji cerkvi zvesti ostali. Sovraštvo med Irce in temi „Orangisti“ se je z njimi vred preselilo v Ameriko, in ne more se poterditi, pa lahko je zapopasti, kakor pravi „Kärnt. Bl.“ Tudi v novem Jorku je veliko mlajšev ubozih oropanih in zapušeni Ircev. Pri puljavi je bila na obeh stranéh gotovo le derhal zastopana. In k vsemu temu je katoliško duhovstvo v nedeljo poprej s prižnice opominjalo svoje vernike, da naj se varujejo vsacega nepokoja. „Kt. Bl.“ praša poslednjič: „Ali ni saj enako zadolženje pri draživcih „Orangistih,“ če ne še večé?“ — In kako so zarad tega judeži gerdili katoličane, pa duhovne obrekovali!

Nova Italija v Rimu nima ravno preveč prijatlov; dokaz tega je 27.600 podpisanih polnoletnih in meščanskih Rimljanov ali pa v Rimu stanujočih, ki so 24. jul. sv. Očetu izročili svoje vošila za srečno obletnico 16. jun. in pa gnjus zoper napad, ki se je zgodil na Rim 20. sept. 1870, pa ob enem zaterjenje svoje nepretresljive zvestobe do papeža naznanili. Vsi podpisi so lastno-ročni. Ali se hoče še kaj več za ljudsko glasovanje, ako se pomisli, da je veliko zvestih tudi na tujem, in veliko taci, ki ne znajo pisati in so s podpisovalci ene misli.

Iz Ljubljane. V nedeljo, 6. avg., ob 6 zvečer bo 4. mesečni shod katoliško-političnega društva, k kateremu so vsi udje in tudi drugi, polnoletni moški ko gosti, vljudno vabljeni. Ravnateljstvo.

Zakrament sv. birme bodo delili mil. knez in škof 9. avg. v Radečah, 10. avg. v Boštanju, 13. avg. v Smartnem pri Kranju.

„**Južni Sokol**“ se bo imenoval nov list, ki ga bode izdajal po 2krat na mesec g. J. Z. Vesely (Špit. ulice) in vredoval g. A. Kremžar. Pečati se ima s telovadnimi članki in z beletristiko. Perva številka pride 5. avg. Naročnina je 2 gl. 16 kr. — Začenjali so že beletriški listi zopet in zopet izhajati, pa so le utonili, ker večkrat so bili premalo postavni in jih toraj Slovenci niso podpirali. Zanašajmo se, da bode „Južni Sokol“ moško, solidno vredovan, da bode beletristika v mejah spodobnosti se obravnavala, kakor tekne res v oliko, v korist narodu in zlasti mladini, posebno da se bo ogibal kužljive mesenosti, ki je druge liste pokopavala: tako bode tudi dostojno podporo našel in se ohranil, ohranil tudi poštenje Sokolov slovenskih.

Svarilo. Nova knjiga, polna neslanega babeževanja, pod mičnim naslovom, se vriva Slovencem. Nobeni previdni starši in redniki ne morejo želeti, da bi se mladina s takimi muhami pasla; noben pravi domorodec ne privoši, da bi se naš narod s tako literaturo v mehkužnost in meseno nasladnost vabil. Toraj pozor! Pred nekaj časom je bil eden naših prvih domorodcev in najdenec v beletristiki prav modro besedo spregovoril v „Novicah“ o teh zadevah in kaže, da ni bilo brez sadu; pa sem ter tje se zopet pod pot zavija, ali vendar tako srove mesenosti nismo kmali naleteli, kakor je v omenjeni knjigi.

Iz Breznice. 28. avg., v praznik sv. Avgušтина, bode 50 let, kar je bila blagoslovljena naša farna cerkev, katero še mnogi le „novo cerkev“ imenujejo. 50letnica se namerjava slovesno obhajati. Deklice pripravljajo za ta dan nov kinč za vse altarje, fantje pa bodo skerbeli, da bo tudi strel poviševal slovesnost.

Iz Konjic, 1. avg. — Osmo nedeljo po binkoštih smo na novo streho našega zvonika zvezdo postavili. V kroglo smo shranili več slovenskih in nemških časnikov. Tudi Vaše „Zg. Danice“ 26. list bode, če Bog dá, čez kakih poldrugi sto let našim potomcem pričeval, kako slovesno so verni Slovenci Pijevo 25letnico obhajali. Streha je krita s kuprom. Kakih 36 centov starih krajcarjev pojde na naš zvonik. Fabrika je 80 let porok za streho. Stala pa bo kuprasta streha nad 3000 gl. Naše kat. pol. društvo krepko napreduje. V nedeljo ima že svoj 7. zbor.

Iz Gorice. Kjerkoli se po svetu uči resnica, tam se trosi tudi laž. Posebno sedanji čas ima glavar laži toliko delavcev in pomočnikov, da se ne strašijo nobene oblasti, nobene moči. Vsaki resnici se stavijo v bran in naj bo tudi jasna ko solnce in spričana do zadnje pike. Tudi v zadnjem vesoljnem cerkvenem zboru razglašeni verski resnici o nezmotljivosti namestnika Kristusovega se je ta druhal s posebno serditostjo in strastjo ustavila. Ker je tudi v naše mesto poslal glavar laži

svoje povelje, da naj se razglaša laž in taji verska resnica, zato je treba, da se laži nasprot razloži in pojasni tudi resnica. Laž se je javno prodajala v mestni dvorani, njej nasproti se tudi javno pojasnila resnica, če tudi ji niso skerbni mestni očetje dovolili svoje dvorane. To se je godilo, kakor je znano, pred Veliko nočjo. Da bi se pa laži tudi korenine, ktere je pognala po mestu, kolikor mogoče, iztrebile in udušile, je začel „canonicus theologus“ Mnsgr. Castellani prvo nedeljo tega meseca nezmotljivost rimskih papežev obširno razlagati; in bo menda še nekaj nedelj (v veliki cerkvi popoldan namesto razlaganja keršanskega nauka) nadaljeval svoje govore.

Kakor zelo je ono razlaganje potrebno, mora vendar govorniku serce upasti, ko vidi, da ravno onih, katerim so prav za prav oni govori namenjeni, še blizo ni. Preroki laži so pač povsod enaki: ušesa maše pred resnico, zato slepci ostanejo, in krivi so sami svoje pogube. Tako je čudno, ko učeni govornik ogovarja svoje poslušavce: „O signori miei!“ „Signori“ pa kdo vé, kje tisti čas nove naklepe kujejo zoper resnico. Taki so tedaj naši nasprotniki, svojo trobijo, nasprotnega glasú se pa bojé, ko stekel pes vode.*)

Terzaški mil. škof bodo delili sv. birmo: 27. avg. v Draguču (tudi za otroke iz Grimolde in Račic); — 28. v Gologorici (tudi za Novačane in Kerbunce); — 29. v Pasu (tudi Sušnjevčane); — 30. v Vranji (tudi za Boljunce in Dolenjovaščane); — 31. v Keršanu (tudi za Kozlijačane, Cepičane in Bernce); — 1. sept. v Šumbergu.

Duhovske spremembe.

V ljubljansk škofli. G. Henr. Sparovic, sedaj v pokoju v Ljubljani, pride za kapl. v Kranjsko goro.

V lavantinski škofli. Č. g. Jože Tombah je postal provizor v Sevnici; č. g. Jože Roztaber, novomašnik, gre v Sevnico za kaplana; č. g. Fr. Burja, župnik v Sevnici, je 27. julija umerl. R. I. P. — Župnija Sevniska je do 11. septembra t. l. razpisana.

V terzaški škofli. Č. g. Mat. Rebolj, duh. pom. v Sovinjaku, bode opravnik te duhovnije. Č. g. Ant. Kuhn, dozda v pok., gre za duh. pom. v Boljunec. V pokoj se podaša preč. g. Jož. Brusic, župn. v Sovinjaku, in č. g. Šim. Karolnik, pom. v Sovinjaku.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Prežganj: Mladeneč 2 gl. 50 kr. v sr., prosi blagosl. sa posebno milost, da bi ne umerl brez ss. zakramentov; — več oséb 1 dvajs. star. d. in 90 kr., za srečno zadnjo uro; — več farmanov, ki želé sv. Očeta v Rimu obiskati, ker jim to zdaj ni mogoče, da bi se pa v nebesih vidili, 11 gl.; — družina 1 gl. (3 dvajs. star. d.) — Iz Lesc 1 gl. — G. k. Frid. pl. Premerstein 1 ces. cek. — Iz Kranja po g. Fr. T. 3 st. dvajs. — M. Ž. 2 gl. — Iz Šentjerneja na Dolenskem 6 križavcev po 2 gl. 20 sold. J. V. f. — Jera Merše 1 gl.; prosi blagoslova za-se in svojo družino 1 gl. — Fara v Hrenovicah sv. Očetu k petindvajsetletnici 36 gl. — Iz Ovšisa 5 gl.

Za g. mis. Čebulja. J. B. H. 5 gl.

Za pogorelce v Belskem. J. B. v H. 2 gl. — †† 5 gl. — Nekdo 2 gl. — L. 1 gl. Iz Cerkljan 1 gl. Za pogorelce v Petelinah. Iz Lesc 1 gl. — J. B. v H. 2 gl.

*) Kar tiče prepis zastran mervice slovenšine, ki jo reveži Slovencev imajo v semen. kapeli, se Dan. ne more spuščati v razprave, je pa silo žalostno, ako bratje italij. jezika, ki imajo v obilnosti službe Božje po vsem mestu, še to mervico zavidajo Slovincem. Ali se ne bojite Boga, ki odvrčate ljudstvu lomiti kruh besede Božje? Vr.